UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

D[omi]nica. ii. aduent[us]. Mane. Sermo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

Visual Library

caris dei ſponſa. vtiq; nõ ex meis meritis
ſed ex fragrantia ſue charitatꝫ.

P Ro tertio articulo. Audiſtis ꝛc̃. No
tate qm̃ vera obediẽtia oẽs alias cõ-
ditiones continet. Vñ. viij. q. j. Sciendũ.
in fine. Obedientia ſola fidei meritũ poſſi
det/ſine q̃ infidelis aliq̃s iudicat̃ hec ẽ qd
dño pmiſiſtis in baptiſmo qñ aniãs vr̃as
deſponſauit. Attendite ꝫ qd lex dicit. Bo
na fides in contractib; ſuãdat̃. C. d acti
onib; ꝛ obligationib;. l. Bonam fi. Et. ff.
eodẽ titulo. l. Bona fides. Pone caſum d
puella paupere filio regꝫ deſpõſata q̃ mul-
tũ tenet̃ ſibi fidelis eſſe. Expone notando
tandem illud Eccleſiaſtes. v. Diſplicet īfi
delis ꝛ ſtulta pmiſſio.

Dñica. ij. aduent⁹. Mane. Sermo.

H Ora eſt iam ꝛc̃. Quecũq; ſcripta ſũt ad no
ſtrã doctrinã ſcripta ſunt. Ro.
xv. Surgam⁹ ꝫ a ſomno vt conſiderem⁹
q̃ ſcripta ſunt. Oſtendunt q̃ppe ea q̃ ſcpta
ſunt tria ad nr̃am doctrinã. vicꝫ qd credẽ
dum ẽ/quid fugiendũ/ꝛ qd agendũ. De
primo Heb. xj. Credere oportet acceden
tem ad deũ qꝛ eſt ꝛ qꝛ inq̃rentib; remune-
rator ſit. De ſcdo et tertio Pſ̃. Declina
a malo ꝛ fac bo. Vel de ſcdo Jac. iiij. Re
ſiſtite diabolo ꝛ fugiet a vobis. De tertio
Pſ̃. Querite dominũ ꝛ cõfirmamini ꝛc̃.

Salutatio.

P Ro pmo arti. An poſſit hõ per libex
arbitriũ diabolũ vicere fugiẽdo ſõnũ
pctī/vel ab eo ſurgendo. Q, ſic. Geñ. iiij.
dixit dñs ad cain. Subter te erit appetit⁹
tuus et tu dñaberis illi⁹. ſꝫ conſtat ꝙ iam
erat in pctõ mortali. Itẽ Bernar. lib. de
libero ar. Libexarbitriũ eſt potentiſſimũ
ſub deo. Contra. j. Cor. xv. Deo grãs q̃
dedit nobis victoria p ieſum chm̃. Rñ-
det Bonauẽ. in. ij. diſ. xxviij. Differt dice
re vincere aduerſariũ ꝛ reſiſtere aduerſario.
Plus em̃ importat victoria q̃ꝫ reſiſtentia.
Nã reſiſtentia in hoc conſiſtit ꝙ q̃s non cõ
ſentiat ſuggeſtioni diabolice. Sed victo-
ria eſt in aſſequendo oppoſitũ ei⁹ qd dia-
bolus intendebat. Intendebat aũt diabo
lus reddere hom inimicũ deo ꝛ facere
dignũ eterno ſupplicio. Tunc ꝫ homo vin
cit aduerſarium qñ ſic reſiſtit ꝙ efficit̃ ma
ior dei amicus ꝛ meret̃ regnũ eternũ quod
abſq; grã gratũfaciente eẽ nõ pot. Cũ aũt
dicit Berñ. libexarbitriũ eẽ potẽtiſſimũ:
hoc vex eſt p puationem coactionis/nõ p
potentiã ſeruande rectitudinis. Hoc Bo
nauen. Pro fundamento. In ptãte libe
riarbitrij eſt non opari malũ. Vñ Ariſto.
iij. Eth. Non opari maluꝫ in nobis ẽ. Et
q̃diu a malo ceſſam⁹: diabolo reſiſtim⁹/
ſed non plene vincit̃ niſi cũ ſic ex nr̃a reſi-
ſtentia ꝯfundit̃ cũ iam ampli⁹ ſeuire non
audet. Ouidi⁹ in triſtib;. Pugna ſuũ fra-
trem cũ iã iacet hoſtis habet. Cũ ꝫ querit̃
An poſſit ꝛc̃. Dic rñ. ꝛc̃. Ex qua ſatis ap
paret ꝙ iuxta noſtrã poſſibilitatẽ reſiſten-
dũ ſit ſperando cũ dño ꝛ ſuo auxilio diuio
victoriã que multũ ẽ nobis neceſſaria. Ne
tandẽ in diuino iudicio ſi victi fuerimus a
diabolo audiamus terribilem illã ſniam.
Ite maledicti in ignẽ eternũ q̃ p. eſt dia. et
an. ei⁹. O q̃ꝫ formidãda eſt illa maledictio
Attendite o pctõres lubrici/ſupbi/auari/
ſacrilegi ꝛc̃. Expellite ꝫ diligenter diabo
lũ ne vr̃e anĩe ciuitati dñet̃ et cũ eo tandeꝫ
pereatis. Cauete ſolicite ab ei⁹ aſtutia ne
vos impediat ab agenda pnĩa Attendite.
Tyrannus vi obtinẽs ciuitatẽ conat̃ oẽs
ptãtes extinguere. vt liberius dñet̃. Sic
diabolus dũ preualet in anĩa conat̃. maxie
oẽs virtutes extinguere quib; poſſet anĩa
de manib; ei⁹ effugere cuiuſmodi ſũt act⁹
pnĩe. Figura. iiij. Reg. xxv. Et Hiere.
xxxix. Nabuchodonoſor capta hierlm̃ et
ſuccẽſa ꝛ capto ſedechia regẽ fecit interfici
pncipes iuda ꝛ filios regis ante oculos pa
tris: oculoſq; regis erui: vinctũq; duci in
babylonẽ ꝛ poſitus eſt in carcerẽ vſq; in di
em mortis ſue. Moraliter p nabuchodo-
noſor diaboluꝫ intellige/per ſedechiã qui
iuſtus dñi interpretat̃ quẽlibꝫ iuſtũ quem
diabolus p pctm̃ decipit ꝛ oẽs fruct⁹ anĩe
ꝛ opera bona extinguit et eã excecat et ſic
in babylonẽ ducit ligatã catenis ꝛc̃. Aug.
li. confeſ. Suſpirabã ligatus nõ alieno fer
ro ſed mea ferrea voluntate. Velle meũ te
nebat inimicus et de illo mihi catenam fe
cerat ꝛ conſtrinxerat me. Ex voluntate q̃-
dem mea facta ẽ libido: ꝛ ex libidine facta
eſt ꝯſuetudo: ꝛ ex ꝯſuetudine facta eſt ne-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ceſſitas a q̃ hominẽ ſola grã liberat.

P Ro ſcḋo articulo. In precedentibus
ſermonibꝫ aliq̃ diximus ſup ſcḋo ad
uentu dñi.q eſt aduentus in mentẽ.ex cu//
ius conſideratione in nobis eſſe debet af//
flictio vrgentis doloris vt ſupra diximus
Nunc oſtendũ aliquid ḋ tercio aduentu.ſ.
ad iudiciũ.ex cuius conſideratione in no//
bis eſſe debet ſolicitatio pungentis timo
ris a ſomno pcti excitatiuũ. De hoc autez
aduentu ad iudiciũ dũtaxat dicem⁹ iuxta
textũ euangelij. vbi ſunt tria ꝯtemplanda
myſteria quoꝝ conſideratio nos debꝫ a ſo
mno pcti excitare Ubi ſũt tria ꝯſiderãda.

Primũ eſt terrifice pſignatiõis.

Scḋm eſt mirifice apparitionis.

Tertiũ ẽ euãgelice inſtructionis

Primũ eſt corporum elementariũ trãſ//
mutatio.

Secundum eſt corporum celeſtiũ trãſ//
formatio.

Tertiũ ꝟtutũ ſuperioꝝ cõmotio.

Primũ igiꝰ ꝯſiderandũ eſt corpoꝝ elemẽ
tariũ tranſmutatio. Nã vt habeꝰ Luc.xxj
Erunt terremotus magni ꝑ loca crebrio//
res vicꝫ ꝛ incomparabiliꝰ vehementiores
ſolito:adeo vt ciuitates turres ꝛ caſtra de
ſtruent ꝛ montes a fundamentis euertẽt.
Tunc iplebiꝰ illud Eſa.xxiiij. Terra cõ//
motiõe cõmouebiꝰ:agitatiõe agitabiꝰ ter
ra. Audite o corda terrena ꝛ ex ꝯſiderati//
one diuini iudicij tremite ꝛc̃. In terra etiã
erit fames ꝛ ſterilitas. vt habeꝰ Luc.xxj.
Et hec erunt nõ in vna regione tm̃:ſꝫ vbi
qꝫ. Uñ dicit euangeliũ ꝙ hec ſupuenient
vniuerſo orbi. Fames illa et ſterilitas ſi//
gnificat famẽ ꝛ ſterilitatẽ reꝓboꝝ i dei
iudicio. Eſa.lxv. Ecce ſerui mei comedẽt
ꝛ vos eſurietis:ſerui mei bibẽt ꝛ vos ſitie
tis. Preterea erũt in mari ꝛ in fluminib⁹
inundationes inſolite:ſonit⁹ inauditi:ele//
uationes ac depreſſiões ꝛ tempeſtates tã
in auditu terribiles ꝙ̃ in aſpectu Unḋ in
euangelio. Pre confuſione ſonit⁹ maris ꝛ
fluctuum areſcentibꝫ hominibꝫ pre timore
ꝛc̃. Uñ ſicut refert Hieroñ.ſe inueniſſe in
annalibꝫ iudeoꝝ. Mare ſe vna die eriget
ſuper altitudinẽ montiũ quindecim cubi//
tis ſtans in loco ſuo quaſi murus. Seqn
ti etiam die tantũ deſcendet vt vix videri
poſſit. Dehinc marine belue apparẽtes ſu
pra mare dabunt mugit⁹ vſqꝫ ad celum et
exhinc ardebit mare ꝛ oẽs aque. Et ꝓpter
hec ſigna que dicta ſunt ꝛ dicenda erũt ho
mines aridi ſtupidi tabeſcentes et velut
amentes loq̃ mutuo non valentes. Predi
cta aũt cõ maris ꝛ aquaꝝ ꝯfuſio ꝛ turbatio
figura eſt turbationis horribilis quã i iu//
dicio inuenient ſupbi qui nunc inflãtur ad
modũ maris ꝛ voluptuoſi q in aq̃s volu//
ptatũ viuũt Apoca. viij. Multi mortui
ſunt in aquis. Inſup erunt epidimie ꝛ pe
ſtilentie in aere ꝛ tonitrua ꝛ coruſcatiões
ꝛ tempeſtates:grandines:eſtus intolera//
biles:ventoꝝ ꝯcurſus ꝛ turbines. Et hec
oĩa tanta ꝛ tã crebra erunt qualia nũqꝫ añ
fuerunt. Uñ Sap.v. Ibunt directe emiſ
ſiones fulgurũ ꝛ tanqꝫ ab incuruato arcu
nubiũ exterminabunꝰ ꝛ ad certũ locũ inſi//
lient ꝛ a petroſa ira plene mittenꝰ grandi//
nes. Hec aũt ꝑdicta figura erunt horren
de tempeſtatis venture ſup impios q ae//
ri.i. vanitati honoꝝ ꝛ vanitatũ mundiali//
um ſeruierũt. Demũ ventuꝝ iudicem ꝓce
det ignis qui faciẽ huius mũdi combure
ꝛ tantũ aſcendet iſte ignis ꝓambulus iudi
cij quantũ aſcenderunt aq̃ diluuij vicꝫ qn//
decim cubitꝫ ſup cacumina montiũ vt hãc
mundi partẽ purget a ſordibꝫ pctoꝝ. Pſ.
Ignis añ ipm precedeꝰ ꝛ inflãmabit i cir
cũitu inimicos ei⁹. Hic igiꝰ ignis figura
erit ignis infernaꝰ q deuorabit reprobos
viuentes in igne cupiditatis ꝛ luxurie ꝛ ali
orum vicioꝝ turpiter exarſerunt. Secũ
dũ eſt corpoꝝ celeſtium trãſformatio. qm̃
ſm euangeliũ. Erunt ſigna in ſole ꝛ luna ꝛ
ſtellis Lu.xxj. Et ſic habeꝰ Matt.xxiiij.
Sol obſcurabiꝰ ꝛ luna nõ dabit lumẽ ſuũ
Et ꝓphetatũ eſt Joel.ij. Sol ꝛ luna obte
nebrati ſunt. Ubi notandũ ſm Alexan.
iij.pte. et Rich.in.iiij.diſt.xlviij. Solem ꝛ
lunã obſcurari/põt intelligi vel in ipo ad//
uentu iudicis. Et ſic dicunꝰ obſcurari non
ſui luminis ꝑuatione ſed ſupueniente ma
ioris luminis claritate.ſ.claritate corporis
xp̃i:qḋ predictũ eſt Eſa.xxiiij. Erubeſcet
luna ꝛ ꝯfundeꝰ ſol cũ regnauerit dñs exer
cituũ. vel añ aduentũ iudicis:ꝛ ſic patienꝰ
eclipſim mirabilẽ. De qua Joelis.ij. Sol
verteꝰ in tenebras:ꝛ luna in ſanguinẽ añ//
qꝫ veniat dies dñi magnus et horribilis.
et ſicut hꝛ̃ Matth.xxiiij. Stelle cadent ḋ

celo. Sicut dicit Aug⁹. xx. de ciui. dei. ca. xxiiij. Credēdū ē ꝙ tropica ſit illa locutio. qꝫ ꝓprie loquendo verificari non poſſet qꝫ corꝑa celeſtia nō ſunt grauia necꝫ corruptibilia. vt dicit Ariſt. j. de celo et mūdo. Jō aūt dicunt̄ cadere de celo qꝫ videbunt̄ ſuo lumine ꝑuari adueniente claritate maiori Joel. ij. Stelle retraxerunt lumē ſuū. Vel pōt dici ꝙ cadent de celo ſm̄ apparentiā: qꝫ inflāmati vapores in tanta multitudie deſcēdent vt videant̄ aſpiciētib⁹ ꝙ ſint ſtelle de celo cadentes. Myſtice ſol. i. lux ſciētie ⁊ fidei vertent̄ in tenebras pcti. qꝫ vbi maior lux ſcientie: ibi peſſimi mores. Et luna. i. eccl'ia ſiue autoritas eccleſie. in ſanguinē. i. in crudelitatē. vel in ſanguinē. i. in pctōꝝ horrorem. Et ſtelle cadent de celo. i. (vt dicit Amb.) ꝗ fulgere videbant̄ i eccleſia: ⁊ etiā firmi turbabunt̄ a ſanctitate vite ⁊ veritate fidei cadentes. Hec etiam figura erūt ruine ⁊ confuſionis ⁊ turbationis quā habebūt in iudicio multi qui fuerunt ſcientia ⁊ autoritate fulgentes ꝗ tūc videbunt̄ obſcuri ⁊ cadere de celo eccl'ie triumphantis. ¶ Tertiū eſt celeſtiū ꝟtutū cōmotio Lu. xxj. Nam ꝟtutes celoꝝ mouebunt̄. Angeli dicunt̄ virtutes celorū: qꝫ eoꝝ habitatio in celis eſt. Tunc aūt mouebunt̄ motu reuerētie ex ꝯſideratiōe maieſtatis iudicis reſilientes in ꝓpriam paruitatē. Jpi etiā videntes eū iratū ꝯ̄ reprobos quaſi timere videbunt̄. ſicut p̄ſefamilias vehementer irato oēs ei⁹ amici motū quendā ⁊ ſigna ꝯformationis oſtendunt. Aut mouebunt̄ explentes miniſteriū ꝯſūmationis mūdi ⁊ reſurrectionis generalis Matt. xiij. Exibunt angeli ⁊ ſeparabunt malos de medio iuſtoꝝ. vel virtutes celorū. i. angeli illi⁹ ordinis quoꝝ officiū ē aliqua inſolita facere ad reuocandas hominum mentes in deū. Per modicum aūt tēpus añ aduentum facient oꝑa maioris admirationis ꝙ̄ vnꝗ̄ ante fecerunt. Hec āt ſcripta ſunt. ⁊ ſic implebunt̄ vt nos ſemper timor ſolicitet et in bono opere ſolicitudo nos confirmet. vt dicit Grego. in homel. O ꝙ̄ terribile erit iudiciū qḋ antecedent tā terribilia ſigna. iō vehementer timēdū Exēplū in iob q dicebat Job. xxxj. Quid faciā cū ſurrexerit ad iudicandū de⁹. ⁊ cū queſierit qḋ rn̄debo illi: Et idē dicit Job. xxxiij. Conſiderans eū timore ſolicitor.

P Ro tertio arti. Audiſtis ⁊c. Quis non terreri debeat cū audit aduentū iudicis tā terribilē futuꝝ: nec poteſtis per ignorantiā excuſari. qꝫ ſepe denunciantur palā terribiles huius aduentus ꝯditiōes Jura dicunt. Habet̄ ꝓ citato aliquis denunciatione facta publice ad domū ſuā vel eccl'iam. extra de clericis nō reſideñ. c. Ex tuo. Et. ff. de euictionib⁹. l. Si dictū. Audite. Si denunciaret̄ vobis ꝓ certo ⁊ publice qm̄ rex venit terribiliter indignatus contra eos ꝗ officijs ſibi commiſſis abuſi ſunt: ⁊ iam morte crudeli plures puniuit. Nonne timerent ꝗ ſe tales ſentiunt. Expone et nota illud Eccl'i. xviij. Añ iudiciū para iuſticiā.

¶ Dñica. ij. aduent⁹ poſt meridiē.

Hora eſt iam

⁊c. Per patientiā ⁊ ꝯſolationē ſcripturaꝝ ſpem habeam⁹ Ro. xv. Surgam⁹ a ſomno vt meditātes in ſcripturꝭ ꝑ patiētiā ⁊ ꝯſo. ſcri. ſpem habeam⁹. Ubi ſurgentiū innuunt̄ tres commoditates.

¶ Prima ſoliditas tenende patientie ꝑ patientiam.

¶ Scđa ſuauitas interne leticie. et ſcripturarū ꝯſolationē.

¶ Tertia ſecuritas obtinende glorie. habeamus ſpem

¶ De prima. j. Pe. iij. Si qḋ patimini ꝓpter iuſticiā btī. De ſcđa gaudete ⁊ exul. q. m. v. co. ē in ce. De tertia Ro. v. Gloriamur in gl'ie ſpe filioꝝ dei. Fiat ſalutatio.

¶ Hora eſt iam ⁊c.

P Ro prio. An ſomn⁹ pcti cauſet maculā i aia. Q, nō. Natura ſupior ñ inqnat̄ ex ꝯtactu corpoꝝ fetidoꝝ. vt Aug. đ lib. ꝯ̄ hereſes. ſꝫ aia ſupior ē ꝙ̄ res cōmutabiles ad q̄s ꝯuertit̄ peccādo Cōtra Eccl'i. xlix. Dediſti maculā in gl'ia tua. Rn̄det Tho. j. ij. q. lxxxvj. Jn corꝑalib⁹ đr macl'a qñ corꝑ⁹ nitidū ꝑdit ſuū nitorē ex ꝯtactu alteri⁹ corꝑis ſic veſtis ⁊ auꝝ ⁊ huiōi. Jn ſpūalib⁹ āt ad ſilitudinē hui⁹ oportet maculā dici. Habet aūt aia duplicē nitorem. Unū ex refulgētia lumis naturalis rōnis Aliū ex refulgentia diuini lumis. ſ. ſapiēz